

היובל, והיובל התעטר בשמחה באהבה בשלמות, שכתוב (תהלים קיא) אם הבנים שמחה. מי זו אם הבנים? אמר רבי שמעון, זה היובל.

אמר רבי יהודה, על זה כתוב (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. מי זה אביך ואמך? אמר רבי יהודה, כמו שבארוה בספרא דצניעותא, שכתוב ערות אביך וערות אמך לא תגלה. אוי למי שמגלה ערותם.

שנינו, אמר רבי יצחק, בשעה שהקדוש ברוך הוא התגלה בהר סיני, הודעו עהר, ובשעה שסיני הודעו, כל שאר הרי העולם הודעו והיו עולים וירידים, עד שהושיט הקדוש ברוך הוא ידו עליהם והתשבו, וקול יוצא ומכריז, (תהלים קיד) מה לך הים פי תגוס הירדן תסב לאחור, ההרים תרקדו כאילים וגו'.

והם שבים ואומרים, מלפני אדון חולי ארץ. אמר רבי יצחק, מלפני אדון - זו האם, שכתוב אם הבנים שמחה. חולי ארץ - זו האם המתתונה. מלפני אלוה יעקב - זהו האב, שכתוב בני בכרי ישראל. ועל זה כתוב בעטרה שעטרה לו אמו.

מה זה בעטרה? אמר רבי יצחק, בכתוב (שמואל א כג) ושאוול ואנשיו עטרים אל דוד. משום שמתעטר בלבן ובאדם וביקר, בכל הגונים שפלים פלולים בו ומקפים בו. אמר רבי יהודה, בעטרה שעטרה לו אמו, מי זו העטרה? שכתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, וכתוב (שם) ובית תפארתי אפאר. אמר רבי יצחק, תורה נתנה באש שחרה על גבי אש לבנה, לכלל

מאן אמו. דא יובלא. ויובלא אתעטר, בחדוה ברחימו בשלימו. דכתיב, (תהלים קיא) אם הבנים שמחה. מאן אם הבנים? אמר רבי שמעון דא יובלא.

אמר רבי יהודה, על דא כתיב, (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. מאן אביך ואמך. אמר רבי יהודה, כמה דאוקמוה בספרא דצניעותא, דכתיב, (ויקרא יח) ערות אביך וערות אמך לא תגלה ווי למאן דגלי ערייתהון.

תאנא, אמר רבי יצחק, בשעתא דקודשא בריך הוא אתגלי בטורא דסיני, אזדעזע טורא. ובשעתא דסיני אזדעזע, כל שאר טורי עלמא אזדעזעו, והו סלקין ונחתין, עד דאושיט קדשא בריך הוא ידוי עליהו, ואתישבו. וקלא נפקא ומכרזא, (תהלים קיד) מה לך הים פי תגוס הירדן תסוב לאחור ההרים תרקדו כאילים וגו'.

ואינון תבאן ואמרין, מלפני אדון חולי ארץ. אמר ר' יצחק, מלפני אדון, דא אימא, דכתיב אם הבנים שמחה. חולי ארץ, דא אימא תתאה. מלפני אלוה יעקב, דא הוא אבא, דכתיב, (שמות ד) בני בכורי ישראל. ועל האי כתיב בעטרה שעטרה לו אמו.

מהו בעטרה. אמר רבי יצחק, כמה דכתיב, (שמואל א כג) ושאוול ואנשיו עוטרים אל דוד. משום דמתעטר, בחוורא בסומקא ובירוקא, בכל גוונים דכלהו כלילן ביה, ואסתתרון ביה. אמר ר' יהודה, בעטרה שעטרה לו אמו. מאן עטרה. דכתיב, (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר. וכתוב (ישעיה ס) ובית תפארתי אפאר.

אמר ר' יצחק, אורייתא אתיהיבת באשא אופמא, על גבי אשא חוורא, לאכללא ימינא בשמאלא, ושמאלא

ימינא בשמאלא, ושמאלא

דַּאֲתַחֲזֵר יְמִינָא, דְּכַתִּיב מִיְמִינוּ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ. אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּשַׁעֲתָא דַּתְנָנָא דְסִינֵי הָוָה נִפְיָק, סָלִיק אֲשָׁא, וּמִתְעַטֵּר בְּהָהוּא תְנָנָא בְּאַתְגְּלִיָּיא, כְּאַתְפְּלָא דָא, וְסָלִיק וְנָחִית, וְכָל רֵיחִין וּבוֹסְמִין דְּבִגְנָתָא דְעָדָן, הָוָה סָלִיק הָהוּא תְנָנָא, בְּחִזּוֹ דַּחֲוּוֹר וְסוּמָק וְאוּכָם, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שיר השירים ג) מְקַטְרֵת מֵר וּלְבוֹנָה מִפֶּל אַבְקַת רוּכַל.

הָהוּא תְנָנָא מֵאן הָוָה. אָמַר ר' יֶצְחָק, שְׂכִינְתָא דַּאֲתַגְלִי לְתַמְזַן, כְּמָה דַּאֲתָא אָמַר, (שיר השירים ג) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר פֶּתְמוֹת עֵשֶׂן. אָמַר ר' יְהוּדָה, לְמָה לָךְ כּוֹלֵי הָאֵי הָא קָרָא שְׁלִים הוּא, דְּכַתִּיב וְהֵר סִינֵי עֵשֶׂן כְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד עָלָיו יְיָ בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֵשֶׂנוּ כְּעֵשֶׂן הַכֹּבֵשֶׂן. זַכָּאָה עֲמָא דַּחֲמָאן דָא, וַיִּדְעִין דָא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כִּד אַתְגְּלִיפוּ אַתְוּוֹן בְּלוּחֵי אַבְנָא, הוּוּ מִתְחַזְיִין בְּתַרִּין סְטַרִּין, מִסְטָרָא דָא, וּמִסְטָרָא דָא, וְלוּחִין מֵאַבְן סְנַפִּירִינוֹן הוּוּ, וְאַתְגְּלִיפוּ וְאַתְחַפִּיין בְּאַשָׁא חוּוֹרָא, וְאַתְוּוֹן הוּוּ מֵאַשָׁא אוּכְמָא, וּמִתְגַּלְפִּין בְּתַרִּין סְטַרִּין, מִסְטָרָא דָא וּמִסְטָרָא דָא.

אָמַר ר' אֲבָא, לוּחִין הוּוּ בְּעִינֵיהוּ, וְאַתְוּוֹן הוּוּ טָאסִין, וּמִתְחַזְיִין בְּתַרִּין אֲשִׁין, אֲשָׁא חוּוֹרָא, וְאַשָׁא אוּכְמָא, לְאַתְחַזְזָה כַּחַדָא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְכַתִּיב, (משלי ג) אַרְךָ יָמִים בִּימִינָה בְשְׂמָאלָה וְגו'. וְהָא כְּתִיב מִיְמִינוּ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ. אֵלָא מִסְטָרָא דְגְבוּרָה הָוָה, וְאַתְפְּלִילַת בִּימִינָא. וּבְגִין כִּד אֲשָׁא חוּוֹרָא וְאַשָׁא אוּכְמָא.

הָאנָא, כְּתִיב (שמות לב) וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְגו', (מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְדָאִי) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהִלַּחַת כְּתִיב, חַד. תְּרֵי הוּוּ וּמִתְחַזְיִין חַד. וְעֵשֶׂר אַמִּירָן מִתְגַּלְפֵי בְהוּ.

יְמִין בְּשְׂמָאל, וּשְׂמָאל שְׂחוּוֹר לְהִיּוֹת יְמִין, שְׂכַתוּב מִיְמִינוּ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּשַׁעֲהָ שְׁעֵשֶׂן שֶׁל סִינֵי הִיָּה יוֹצֵא, עוֹלָה אֵשׁ, וּמִתְעַטֵּר בְּאוֹתוֹ עֵשֶׂן בְּגִלוּי כְּאַשְׁפּוֹל הָוָה, וְעוֹלָה וַיִּוֹרֵד, וְכָל הַרְיָחוֹת וְהַבְּשָׂמִים שֶׁל גֶּן עֵדֶן הִיָּה מַעֲלָה אוֹתוֹ עֵשֶׂן בְּמִרְאָה שֶׁל לְבָן וְאֵדָם וְשָׁחַר. זֶהוּ שְׂכַתוּב (שיר א) מְקַטְרֵת מֵר וּלְבוֹנָה מִפֶּל אַבְקַת רוּכַל.

אוֹתוֹ עֵשֶׂן מָה הִיָּה? אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, שְׂכִינָה שְׁנִגְלָתָה לְשָׁם, שְׁנֵאמַר מִי זֹאת עָלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתוּמֹת עֵשֶׂן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְמָה לָךְ כָּל זֶה, הֲרֵי פְסוּק שְׁלֹם הוּא, שְׂכַתוּב וְהֵר סִינֵי עֵשֶׂן כְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד עָלָיו יְיָ בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֵשֶׂנוּ כְּעֵשֶׂן הַכֹּבֵשֶׂן. אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׂרָאוּ אֵת זֶה וַיִּדְעוּ אֵת זֶה.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּשִׁנְחַקְקוּ הָאוֹתִיּוֹת בְּלוּחֹת הָאֲבָן, הָיוּ נִרְאִים מִשְׁנֵי צְדָדִים - מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְהִלּוּחֹת הָיוּ מֵאַבְן סְנַפִּירִינוֹן, וְנִחַקְקוּ וְנִתְכַּסּוּ בְּאֵשׁ לְבָנָה, וְהָאוֹתִיּוֹת הָיוּ מֵאֵשׁ שְׁחָרָה, וְחַקְקִים בְּשְׁנֵי צְדָדִים - מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הִלּוּחֹת הָיוּ בְּעִינֵיהֶם, וְהָאוֹתִיּוֹת הָיוּ טְסוֹת וְנִרְאוֹת בְּשְׁנֵי סוּגֵי אֵשׁ - אֵשׁ לְבָנָה וְאֵשׁ שְׁחָרָה, לְהִרְאוֹת כְּאַחַד יְמִין וּשְׂמָאל, שְׂכַתוּב (משלי א) אַרְךָ יָמִים בִּימִינָה בְשְׂמָאלָה וְגו'. וְהֲרֵי כְּתוּב מִיְמִינוּ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ. אֵלָא מִצַּד הַגְּבוּרָה זֶה הִיָּה, וְנִכְלַלַת בִּימִין. וְלִכֵּן אֵשׁ לְבָנָה וְאֵשׁ שְׁחָרָה.

שְׁנִינוּ, כְּתוּב (שמות לב) וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְגו'. (מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְדָאִי) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב וְהִלַּחַת, אַחַד. שְׁנַיִם הָיוּ וְנִרְאִים אַחַד. וְעֵשֶׂר אַמִּירוֹת חַקְקוֹת בְּהֶם, חֲמֵשׁ כְּלוּלוֹת